

N á v r h

Věcný záměr vyhlášky, kterou se mění advokátní zkušební řád

V souvislosti požadavkem modernizace advokátních zkoušek směřující ke zvýšení jejich transparentnosti a rychlosti bylo po vzoru slovenské právní úpravy uvažováno o změně zkušebního procesu advokátních a uznávacích zkoušek, z toho důvodu je třeba přistoupit k novele vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 197/1996 Sb., advokátní zkušební řád, ve znění pozdějších předpisů. Vzorem by měla být úprava Slovenské advokátní komory, jejíž sice složitější, avšak rychlejší proces se již v praxi osvědčil. V souvislosti s touto změnou však bude nezbytné přistoupit i k novelizaci zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a to zejména v ust. § 7 ZA. V rámci této změny se dále navrhuje novelizovat i další ustanovení vyhlášky, a to na základě dosavadních zkušeností členů zkušební komise České advokátní komory tak, aby advokátní zkoušky plně vyhovovaly nejvyšší míře standardů, které lze po nich požadovat.

V daném případě by mělo jít o ucelenou konceptuální změnu systému advokátních zkoušek, a to i v souvislosti s již připravovanou změnou související s přijetím nového občanského zákoníku (věcný záměr předložen představenstvu v říjnu 2013).

Navržené změny se dají vymezit do následujících věcných okruhů:

1. Nová struktura advokátní zkoušky

Advokátní zkouška by se měla skládat nově ze tří částí, a to písemného testu, písemné části a ústní části.

Písemný test je koncipován jako tzv. připouštěcí test. Test se skládá ze 100 otázek, každá z nich obsahuje tři možnosti odpovědi, jen jedna z nich je správná (k úspěšnému složení testu je třeba zodpovědět správně 85 z nich). Test je generován ze souboru předem vypracovaných otázek (celkem 2500, předem známé, celý soubor je zveřejněn na webu), v nichž jsou zastoupeny stejným poměrem otázky z občanského, obchodního, trestního, ústavního a správního práva (reálně včetně stavovských předpisů a práva EU). Čas na vykonání testu je 90 minut. Během písemného testu není možné používat texty právních předpisů, literaturu, ani elektronická zařízení; možnost použít elektronické zařízení určené komoru pro vyplnění testu tím není dotčena.

K písemnému testu se může uchazeč přihlásit po splnění zákonných podmínek ke složení zkoušky.

Za připuštění k písemnému testu uchazeč zaplatí paušální poplatek stanovený komorou. Poplatek se nevrací.

Teprve po úspěšném absolvování testu může uchazeč podat přihlášku k písemné a ústní části zkoušky, a to ve lhůtě šesti měsíců od okamžiku, kdy mu bylo oznámeno vyhodnocení testu. Pokud se v této lhůtě nepřihlásí, výsledek testu propadá a musí jej opakovat.

Po úspěšném složení testu se uchazeč přihlásí k termínu zkoušky, tento termín je dvoudenní. Uchazeč se hlásí elektronicky prostřednictvím webové aplikace komory a má právo výběru z volných termínů. Písemná část by měla zůstat zachována, měla by být však těsněji propojena s ústní částí zkoušky, a to jak časově, tak obsahově.

První den termínu koná uchazeč písemnou část zkoušky z totožných oborů jako dosud, na vypracování zadání každého z předmětů má 2 hodiny. Vypracování probíhá v elektronické podobě na elektronických prostředcích komory. Maximální počet uchazečů, kteří konají zkoušku najednou, je 6 (*var. 10 – je třeba spočítat podle statistiky stávajících zkoušek tak, aby se vešli do prostor komory i pobočky a zároveň se na všechny dostalo*).

Písemné zadání zkoušky mají všichni uchazeči totožné, je vybíráno z 45 zadání z každého oboru. Při zpracování zadání může uchazeč využít komentované znění právních předpisů, použití vzorů podání nebo smluv není možné. Písemné zadání opravuje a hodnotí zkušební komisaři ještě též den.

O připuštění uchazeče rozhodne zkušební komise ráno v den konání ústní části zkoušky a tuto skutečnost mu také oznámí. Tzn. ráno jsou povinni dostavit se všichni přihlášení uchazeči.

Druhý den termínu se koná ústní zkouška, jejíž první součástí je rozbor písemné části zkoušky. Následně koná uchazeč ústní zkoušku. Otázky k ústní zkoušce, resp. otázkové okruhy jsou vypracovány předem a uchazeč z nich losuje pro každý předmět zvlášť. Otázky jsou rovněž zveřejněny. Uchazeči jsou zkoušeni samostatně, každý 1,5 hodiny.

Po ukončení ústní zkoušky je provedeno hodnocení jednou celkovou známkou ze všech předmětů. Samostatně nelze části zkoušky opakovat. Pokud uchazeč neuspěje v písemné nebo ústní části, zachována zůstává pouze platnost testu.

2. Povinná účast školitele u ústní části zkoušky

U ústní části zkoušky je přítomen advokát, s nímž má dle ust. § 37 odst. 1 písm. e) ZA účastník zkoušky sjednat pracovní smlouvu a u nějž ve smyslu ust. § 38 odst. 1 ZA vykonává právní praxi. Má-li koncipient sjednat pracovní poměr u advokátní společnosti, vyžaduje se přítomnost kteréhokoliv advokáta – společníka této společnosti.

Jestliže se advokát (zákon o advokacii prozatím nezná pojem „školitel“) k ústní zkoušce koncipienta nedostaví z důvodu pracovní překážky, je povinen tuto skutečnost oznámit komoře a uchazeč je oprávněn zvolit si nový termín konání zkoušky. V případě opakování je každá náhradní volba zpoplatněna.

Nedostaví-li se advokát k ústní zkoušce koncipienta bez omluvy, je povinen uhradit komoře paušální náhradu určenou na úhradu nákladů vynaložených na organizaci ústní části zkoušky.

Účast advokáta u ústní zkoušky se nevyžaduje, je-li objektivně nemožná např. z důvodů smrti advokáta, jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo pokud byl advokát vyškrtnut ze seznamu advokátů nebo mu byl výkon advokacie pozastaven. Zkušební komise

může z důvodů zvláštního zřetele hodných rozhodnout o tom, že účast advokáta u ústní zkoušky se nevyžaduje.

3. Změna platby za advokátní zkoušky (§ 7 ZA)

Navrhuje se v závislosti na změně struktury zkoušky rozložení plateb a náhrad za organizaci zkoušky, a to takto:

3. Platba za přípuštění k testu – 3000,- Kč (SR – 100 EUR)
4. Platba za zkoušku – 10.000,- Kč (SR 300 EUR)
5. Paušální náhrada za neomluvenou neúčast školitele při ústní zkoušce 4000,- Kč (SR – 150 EUR)

4. Přihlašování na zkoušku

Přihlášku k celé zkoušce zasílá koncipient komoře až poté, co splní předpoklady pro to, aby byl ke zkoušce přípuštěn. Na písemný test je komorou pozván nejpozději do tří měsíců od doručení přihlášky komoře.

Uchazeč, který uspěl v písemném testu, se může přihlásit elektronicky na kterýkoliv z volných termínů zkoušek uveřejněných na webových stránkách komory, včetně volby času skládání ústní zkoušky (s ohledem na časové možnosti jeho školitele). Neučiní-li tak ve lhůtě šesti měsíců od vyhodnocení testu, výsledek testu propadá a musí jej opakovat.

Neuspěl-li v písemném testu nebo v druhé části zkoušky, musí znovu podat přihlášku ke zkoušce (včetně testu).

5. Zkušební otázky a nároky na členy zkušebních komisí

Otázky pro písemný test

Otázky vypracovávají členové zkušebních komisí v jednotlivých oborech, kteří jsou odpovědní za jejich správnost a aktuálnost úpravy. Celý soubor otázek (nikoliv odpovědí) bude publikován na webových stránkách komory k nahlédnutí i ke stažení. Test bude generován z celého souboru elektronicky v den zkoušky.

Okruhy písemných řešení

Požaduje se, aby zadání písemné části zkoušek byly vybírány (losovány) z předem zpracovaného okruhu zadání v počtu 45 pro každý předmět. Zadání vypracují a za jeho správnost a aktuálnost odpovídají členové zkušební komise příslušné odbornosti.

Otázky pro ústní zkoušku

Otázky pro ústní zkoušku by měly být losovány z předem daných předmětů, tyto otázky nejsou zveřejňovány. Zadání vypracují a za jeho správnost a aktuálnost odpovídají členové zkušební komise příslušné odbornosti.

Navržené řešení klade značné požadavky na členy zkušební komise při přípravě systému i do budoucna. Z uvedených důvodů by bylo vhodné uvažovat o vytvoření pracovní skupiny pro přípravu otázek a její práci honorovat zvlášť.

Podle dosavadní úpravy nejsou oficiálně členové zkušební komise rozděleni podle jednotlivých zkoušených předmětů, dává se na zvážení, zda takovou úpravu do záměru nezačlenit s tím, že by každá ze sekcí zkušební komise měla odpovědnost (prostřednictvím svého předsedy) za otázky, které se týkají jejího předmětu. Takto je odpovědnost postavena pouze na předsedovi celé zkušební komise.

6. Změny ohledně uznávací zkoušky a zkoušky způsobilosti

Je na rozhodnutí představenstva, zda přistoupí ke změnám i ohledně těchto zkoušek, pokud je cílem změny zvýšení transparentnosti procesu, mělo by se tak stát nejméně pokud se týká zkoušky způsobilosti, kterou skládá osoba, která ještě není advokátem (na rozdíl od uznávací zkoušky). I zde se navrhuje zavedení a publikování okruhu otázek písemné i ústní zkoušky.

Vzhledem k obecnému vymezení uznávací zkoušky v § 12 vyhlášky a s ohledem na její specifický charakter by se navržené změny neměly uznávací zkoušky nijak dotknout.

7. Náklady změny

Je třeba konstatovat, že se nejedná o změnu malou, nýbrž systémovou a zavedení změny systému bude vyžadovat zvýšené náklady.

Primární náklady tvoří:

- a) Materiálové zajištění – počítačové vybavení, sw nezbytný pro losování otázek a generování testu
- b) Zajištění zpracování otázek pro písemný test, zadání písemné části zkoušky, ústní části zkoušky a jejich průběžnou aktualizaci
- c) Zajištění vyšší míry dozoru při zpracování testů i písemné části zkoušky.